

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai

2025 m. spalio 24 d. 25-155ER

Dėl RRT nutarimo projekto Nr. 25-14692 „Dėl užmokesčių už RRT teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus dydžių nustatymo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) išnagrinėjo Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) parengtą nutarimo projektą Nr. 25-14692 „Dėl užmokesčių už RRT teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus dydžių nustatymo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – „Nutarimo projektas“). Vertiname RRT pastangas siekti didesnio skaidrumo bei aiškumo mokesčių nustatymo procese. Susipažinę su siūlomais pakeitimais, teikiame pastabas Nutarimo projektui. LVK vertinimu, kai kurios jo nuostatos kelia abejonių dėl proporcingumo, skaidrumo ir konkurencijos neutralumo principų laikymosi.

1. Dėl neproporcingos mokestinės naštos paskirstymo

Pagal Nutarimo projekto aiškinamąjį raštą, Nutarimo projekto įgyvendinimas nepakeistų bendros rinkos mokesčių sumos, tačiau turėtų reikšmingą įtaką pavieniams operatoriams. Tai reiškia, kad atskirų rinkos dalyvių našta pasiskirstytų netolygiai.

Mūsų turimais duomenimis vienam iš rinkos dalyvių – UAB „Bitė Lietuva“ – mokesčiai reikšmingai didėtų (apie 200 tūkst. EUR per metus), kai tuo tarpu kitiems operatoriams jie mažėtų. Tokia disproporcija nesiderina su nediskriminavimo principu, įtvirtintu Elektroninių ryšių įstatyme, ir sudaro prielaidas konkurencijos iškreipymui, kai vienam ūkio subjektui neproporcingai išauga veiklos sąnaudos.

LVK pabrėžia, kad vienodo reguliavimo principas yra esminis tiek rinkos stabilumui, tiek verslo investiciniam planavimui. Mokestinės korekcijos, kurios vieniems ūkio subjektams išaugina išlaidas, o kitiems jas sumažina, neišvengiamai kuria diskriminacijos riziką.

2. Dėl sąnaudų skaidrumo ir pagrįstumo

Verslo bendruomenei itin svarbu, kad reguliavimo mokesčiai būtų aiškiai susieti su faktinėmis, o ne teorinėmis reguliuotojo sąnaudomis. Siūlomas mokesčių modelis, kuriame į sąnaudų bazę įtraukiamos ir nepatirtos, hipotetinės išlaidos (pavyzdžiui, neužimtų pareigybių darbo užmokestis), kelia abejonių dėl tokio skaičiavimo objektyvumo.

Pagal RRT viešai skelbtus duomenis, 2023 m. pabaigoje iš 172 patvirtintų pareigybių buvo užimtose tik 139. Vis dėlto neužimtų etatų darbo užmokestis buvo įtrauktas į sąnaudų struktūrą, taip dirbtinai išpučiant išlaidų bazę. Tokia praktika prieštarauja skaidrumo ir sąnaudų pagrįstumo principams.

Be to, pastaraisiais metais RRT finansinėse ataskaitose nebenurodomas realus pareigybių užimtumas, todėl rinkos dalyviams nėra suteikiama pakankamai informacijos įvertinti, ar mokesčių augimas pagrįstas faktinėmis sąnaudomis.

3. Dėl proporcingumo principo ir pajamų–sąnaudų balanso užtikrinimo

LVK nuomone, mokesčių sistema turi užtikrinti tiesioginį ryšį tarp faktinių reguliuotojo išlaidų ir rinkliavų dydžio, tačiau šiuo metu siūloma tvarka tokio ryšio neužtikrina. Nutarimo projekte numatyta, kad mokesčiai būtų peržiūrimi tik tada, kai sąnaudos pasikeičia bent 20% arba praėjus penkeriems metams. Tai iš esmės leistų RRT turėti reikšmingą pajamų perviršį ilgą laikotarpį, kas prieštarauja Elektroninių ryšių įstatymo 7 straipsnio 2 dalies ir ES teisės nuostatomis.

Tokia tvarka, kai institucija gali rinkti iki 20% didesnes pajamas nei faktinės sąnaudos, neatitinka proporcingumo principo. Raginame RRT atsisakyti šios nuostatos arba nustatyti balansavimo mechanizmą,

pavyzdžiui, numatyti, kad bet koks metinis perviršis būtų grąžinamas sektoriui per artimiausius metus koreguojant tarifus.

4. Dėl mokesčių susiejimo su operatorių pajamomis

LVK laikosi nuostatos, kad reguliavimo įmokos turi būti pagrįstos tik realiomis reguliuotojo sąnaudomis, o ne rinkos dalyvių pajamų dydžiu. Todėl siūlome atsisakyti praktikos, kai priežiūros mokestis (šiuo metu – 0,17% nuo pajamų) automatiškai auga kartu su rinkos pajamomis.

Tokiu būdu reguliuotojas gauna papildomas pajamas, kurios nėra tiesiogiai susijusios su padidėjusiomis veiklos sąnaudomis. Toks metodas ne tik prieštarauja skaidrumo ir proporcingumo principams, bet ir mažina pasitikėjimą reguliavimo sistema.

5. Dėl verslo aplinkos stabilumo ir konsultacijų proceso

LVK pabrėžia, kad reguliavimo mokesčių sistema turi būti prognozuojama, proporcinga ir stabili. Staigūs mokesčių pakeitimai be aiškos metodikos ar sąnaudų pagrindimo neigiamai veikia įmonių investicinius planus ir Lietuvos kaip investicinės aplinkos patrauklumą.

Rekomenduojame, prieš tvirtinant naujus mokesčių dydžius, organizuoti platesnes konsultacijas su sektoriaus atstovais, siekiant užtikrinti, kad priimti sprendimai būtų skaidrūs, ekonomiškai pagrįsti ir neutralaus poveikio konkurencijai.

Apibendrinant, LVK nepitaria siūlomai mokesčių tvarkai tokiu pavidalu, kokia ji pateikta Nutarimo projekte. Raginame RRT ne didinti atskirų rinkos dalyvių mokestinės naštos selektyviai, bet ieškoti sprendimų, kurie visiems rinkos dalyviams būtų proporcingi, nediskriminuojantys ir pagrįsti tik būtinomis realiomis sąnaudomis. Prašome į tai atsižvelgti tobulinant minėtą Nutarimo projektą – esame pasirengę dalyvauti dialoge ir teikti konstruktyvias pastabas, kad galutinė tvarka būtų teisinga, skaidri ir subalansuota.

Tikimės, jog mūsų išdėstyti argumentai bus išgirsti, o galutinis RRT sprendimas derės su įstatymų nustatytais principais bei prisidės prie sąžiningos konkurencijos ir tvarios elektroninių ryšių sektoriaus plėtros užtikrinimo.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė